

POSUDZOVANIE BEZPEČNOSTNÉHO HLADISKA V AZYLOVOM KONANÍ SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Autorky: Monika Chaloupková, Katarína Fajnorová

1. Stručný prehľad azylového konania na Slovensku

Azylové konanie na Slovensku je upravené zákonom o azyle¹. Prevažná väčšina žiadateľov o azyl prichádza na Slovensko bez víza či povolenia na pobyt potrebného pre oprávnený vstup do krajiny a na prvotné procedúry s takýmito cudzincami (predtým ako podajú žiadosť o azyl)² sa vzťahujú ustanovenia iných zákonov, predovšetkým zákona o pobyte cudzincov³ a zákona o Policajnom zbore⁴. Azylové konanie je správne konanie, takže sa naňho vzťahuje aj Správny poriadok⁵ ako *lex generalis*, a odvolacie súdne konanie je upravené Správnym súdnym poriadkom⁶.

Azylové konanie začína tým, že cudzinec podá žiadosť o azyl (tzv. “vyhlásenie”) na príslušnom oddelení polície. Cudzinec môže podať svoju žiadosť o azyl na špecializovanom policajnom oddelení (“Oddelenie azylu”) v Humennom, v tranzitnom priestore medzinárodného letiska (Bratislava, Košice alebo Poprad) a na ďalších zákonom určených miestach, napr. v prípade zaistených cudzincov v útvare policajného zaistenia (Medved'ov alebo Sečovce)⁷. Zákon o azyle nezakotvuje časový limit, v ktorom treba podať žiadosť⁸. Prvé dva – tri týždne po podaní žiadosti o azyl je žiadateľ umiestnený

---

¹ Zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov – upravuje konanie o azyle a postup pri poskytovaní dočasného útočiska, zakotvuje pôsobnosť orgánov verejnej moci na úseku azylu, ustanovuje práva a povinnosti žiadateľov o udelenie azylu, azylantov a osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou, upravuje pobyt v azylových zariadeniach a integráciu azylantov do spoločnosti.

² Napr. podanie vysvetlenia vo vzťahu k neoprávnenému vstupu na územie SR či neoprávnenému pobytu, zosnímanie odtlačkov prstov, overenie totožnosti, určenie veku, atď.. Za týmto účelom môže byť cudzinec predvedený na príslušné oddelenie hraničnej kontroly alebo cudzineckej polície.

³ Zákon č. 404/2011 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov upravuje vstup a pobyt cudzincov (štátnych príslušníkov tretích krajín a EU občanov), zakotvuje ich práva a povinnosti ako aj sankcie za ich porušenie, obsahuje ustanovenia týkajúce sa konania o administratívnom vyhostení a zaistení

⁴ Zákon č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore zakotvuje povinnosti a oprávnenia policajtov, vrátane oprávnenia policajta požadovať potrebné vysvetlenie od osoby, ktorá môže prispieť k objasneniu skutočností dôležitých pre odhalenie priestupku alebo správneho deliktu a na zistenie jeho páchatel'a (napr. v prípade štátneho príslušníka tretej krajiny ak ide o priestupok neoprávneného prekročenia štátnej hranice alebo neoprávneného pobytu), oprávnenie požadovať preukázanie totožnosti, oprávnenie na predvedenie či zaistenie osoby, atď.

⁵ Zákon č. 71/1967 Z. z. o správnom konaní

⁶ Zákon č. 162/2015 Z.z.

⁷ Podľa § 3 zákona o azyle ak ide o cudzinca, ktorý je v ústavnej zdravotnej starostlivosti, je príslušný policajný útvar podľa miesta ústavného zdravotníckeho zariadenia, ak ide o cudzinca, ktorý sa nachádza vo výkone väzby alebo výkone trestu odňatia slobody, policajný útvar podľa miesta ústavu na výkon väzby alebo ústavu na výkon trestu odňatia slobody ak ide o cudzinca, ktorý je umiestnený v zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, policajný útvar podľa miesta tohto zariadenia.

⁸ Avšak, podľa § 12 ods. 2 písm. a) zákona o azyle “*Ministerstvo zamietne žiadosť o udelenie azylu ako zjavne neopodstatnenú, ak žiadateľ neoprávnene vstúpil na územie Slovenskej republiky a bez vážneho dôvodu nepožiadala o medzinárodnú ochranu bezodkladne po svojom vstupe*”

v Záchytnom tábore v Humennom, kde podstúpi povinné lekárske vyšetrenia⁹. V tomto zariadení sa zvyčajne uskutoční aj vstupný pohovor so žiadateľom o azyl, ktorý vykoná poverený zamestnanec Migračného úradu Ministerstva vnútra SR (ďalej len "Migračný úrad"). Po ukončení tejto „karantény“ je žiadateľ presunutý do pobytového tábora – do Rohoviec (tábor pre mužov) alebo do Opatovskej Novej Vsi (tábor pre ženy, rodiny s deťmi, a iné zraniteľné skupiny), kde sa bude zdržiavať po zvyšok azylového konania¹⁰. Migračný úrad rozhodne o žiadosti o udelenie azylu do 6 mesiacov od jej podania¹¹. Možné výsledky azylového konania na prvom stupni sú: 1) rozhodnutie o udelení azylu¹², 2) rozhodnutie o poskytnutí doplnkovej ochrany¹³, 3) rozhodnutie o neudelení azylu a o neposkytnutí doplnkovej ochrany, 4) rozhodnutie o zamietnutí žiadosti o azyl ako neprípustnej¹⁴, 5) rozhodnutie o zamietnutí žiadosti ako zjavne neopodstatnenej¹⁵, 6) rozhodnutie o zastavení konania¹⁶.

Ak je rozhodnutie Migračného úradu negatívne, žiadateľ o azyl môže podať opravný prostriedok vo forme správnej žaloby na Krajský súd (v Bratislave alebo v Košiciach)¹⁷. Podanie správnej žaloby má vo všeobecnosti odkladný účinok; avšak v niektorých prípadoch podanie správnej žaloby nemá automatický odkladný účinok (len ak ho sudca na žiadosť prizná)¹⁸. Krajský súd má 90 dní na rozhodnutie o správnej žalobe. V prípade ak krajský súd potvrdí rozhodnutie Migračného úradu, môže podať žiadateľ kasačnú sťažnosť na Najvyšší súd SR, ktorý má 60 dní na rozhodnutie (vo všeobecnosti bez ústneho pojednávania). Rozhodnutie Najvyššieho súdu je konečné. V prípade pozitívneho rozhodnutia, tak krajský ako aj Najvyšší súd môžu iba vrátiť vec späť na Migračný úrad.

⁹ Podľa § 23 (3) b) a c) žiadateľ o azyl je povinný sa podrobiť vstupným lekárske vyšetreniam, ktoré sa uskutočnia bez zbytočného odkladu po umiestnení v Záchytnom tábore, a je povinný sa zdržiavať v tomto zariadení (bez možnosti ho opustiť) až do výsledku lekárske vyšetrení

¹⁰ Ak má žiadateľ o azyl dostatok finančných prostriedkov, alebo keď mu poskytne niekto ubytovanie, žiadateľ môže požiadať o dlhodobú priepustku z tábora a bývať mimo pobytový tábor až do skončenia azylového konania.

¹¹ Podľa § 20 ods.1 zákona o azyle, táto lehota môže byť predĺžená, a to aj opakovane, o ďalších 9 mesiacov, ak si rozhodovanie o žiadosti o udelenie azylu vyžaduje posúdenie zložitých skutkových alebo právnych otázok alebo veľký počet žiadateľov podalo súčasne žiadosť o udelenie azylu a je veľmi zložitá rozhodnúť o nej do 6 mesiacov od začatia konania alebo nie je možné rozhodnúť do 6 mesiacov od začatia konania z dôvodu, že žiadateľ nespôsobuje alebo iným spôsobom sťažuje posúdenie žiadosti o udelenie azylu.

¹² Azyl na Slovensku môže byť udelený podľa dôvodov zakotvených v Ženevskom dohovore o právnom postavení utečencov z roku 1951, za výkon politických práv a slobôd (azyl podľa Ústavy SR), z dôvodu zlúčenia rodiny, a z humanitných dôvodov (avšak tieto dôvody nie sú bližšie špecifikované v zákone o azyle, a je preto v diskrečnej právomoci Migračného úradu či vyhodnotí konkrétny prípad ako humanitárny).

¹³ Ak Migračný úrad dospeje k záveru, že podmienky na udelenie azylu neboli v konkrétnom prípade splnené, pristúpi k posúdeniu podmienok na poskytnutie doplnkovej ochrany. Azyl sa udeľuje na neobmedzený čas (trvalý pobyt s možnosťou požiadať o občianstvo o 4 roky od udelenia azylu). Doplnková ochrana sa poskytuje na jeden rok a môže byť predĺžená (na žiadosť) a to aj opakovaním (vždy o dva roky) – cudzinec s doplnkovou ochranou získava prechodný pobyt s možnosťou požiadať o 5 rokov o dlhodobý pobyt.

¹⁴ Podľa § 11 zákona o azyle toto sa vzťahuje napr. na prípady kedy je príslušný na rozhodnutie iný štát (tzv. "Dublinské prípady"), alebo na prípade, kedy cudzincovi už udelila azyl iná krajina, alebo ak prichádza z bezpečnej tretej krajiny.

¹⁵ Podľa § 12 toto sa vzťahuje napr. na prípad, kedy cudzinec uvádza iné ako azylové dôvody, ale tiež na prípady, kedy žiadateľ predstavuje nebezpečenstvo pre bezpečnosť Slovenskej republiky alebo predstavuje nebezpečenstvo pre spoločnosť.

¹⁶ Podľa § 19 toto sa vzťahuje napr. na prípady *res iudicata* (keď už o žiadosti bolo rozhodnuté v predchádzajúcom konaní a skutkový stav sa podstatne nezmenil); alebo tiež na prípade kedy žiadateľ opustí územie SR alebo sa nedostaví alebo nevráti do azylového zariadenia (bez priepustky) v lehotách určených zákonom o azyle.

¹⁷ V prípadoch kedy je azylové konanie zastavené môže žiadateľ o azyl podať odvolanie vo forme rozkladu Ministromu vnútra.

¹⁸ Ide napr. o prípad zamietnutia žiadosti o azyl z dôvodu, že je príslušný iný členský štát pre posúdenie žiadosti o azyl, ktoré nemá automatický odkladný účinok (tzv. Dublinské konanie).

Podľa slovenského práva súdy nemôžu rozhodnúť o udelení azylu, či poskytnutí doplnkovej ochrany¹⁹.

Počty žiadateľov o azyl majú na Slovensku každoročne klesajúcu tendenciu. Absolútne maximum azylových žiadostí bolo v SR podaných v roku 2004 kedy SR vstúpila do EÚ (11 395 žiadostí), rapídne klesol počet žiadostí hneď v roku 2005 (na 3549) a odvtedy stále počty postupne klesajú (napriek zvýšenému počtu žiadostí v iných krajinách EÚ). Štatistiky Migračného úradu²⁰ hovoria, že v roku 2015 bolo na Slovensku podaných 330 žiadostí o azyl (59 z nich boli opakované žiadosti), v roku 2016 bolo podaných 146 žiadostí (47 z nich boli opakované žiadosti) a v roku 2017 to bolo 166 žiadostí (13 z nich opakovaných). Najzastúpenejšie krajiny pôvodu v posledných troch rokoch boli Irak, Afganistan, Ukrajina, Pakistan, Sýria and Vietnam. Miera udelených azylov je stále veľmi nízka²¹, a väčšina azylových konaní končí zastavením konania preto, že žiadateľ o azyl svojvoľne opustil pobytový tábor, čo potvrdzuje status Slovenska ako prevažne tranzitnej krajiny. Ľuďom prichádzajúcim z krajín zmietaných vojnou je zväčša poskytovaná doplnková ochrana.

Migračný úrad nezverejňuje štatistické informácie o negatívnych rozhodnutiach z bezpečnostných dôvodov. Vyžiadali sme si tieto informácie na účely tejto štúdie a Migračný úrad nám poskytol dáta za roky 2010 až 2018. Vyplýva z nich, že vylučovania klauzula vo vzťahu k neudeleniu azylu bola aplikovaná posledný krát v roku 2010. V rokoch 2011 a 2012 boli vydané štyri rozhodnutia o neposkytnutí doplnkovej ochrany z dôvodu, že žiadatelia predstavovali nebezpečenstvo pre bezpečnosť SR. V roku 2016 boli vydané dve rozhodnutia o neposkytnutí doplnkovej ochrany preto, lebo žiadatelia predstavovali nebezpečenstvo pre spoločnosť. V rokoch 2010 a 2011 celkovo siedmim osobám s doplnkovou ochranou bola táto zrušená z bezpečnostných dôvodov. Z uvedených rozhodnutí iba 4 neobsahovali žiadne zdôvodnenie.

2. Bezpečnostné previerky vykonávané vo vzťahu k žiadateľom o azyl

Bezpečnostné opatrenia počas podania žiadosti o azyl:

Azylové konanie začína podaním vyhlásenia cudzinca o tom, že žiada o udelenie azylu na príslušnom policajnom útvare. Tento policajný útvar by mal vykonať krátky rozhovor so žiadateľom o azyl, ktorý sa zameriava na získanie osobných údajov, informácií o dispozícii dokladov totožnosti, trasy príchodu na Slovensko, dispozícii finančnými prostriedkami, stručného opisu dôvodov žiadosti o azyl.²² Ak má

---

¹⁹ Toto niekedy vedie k prieťahom v konaní, kedy v tom istom azylovom konaní existuje niekoľko pozitívnych rozhodnutí súdov, avšak Migračný úrad naďalej vydáva negatívne rozhodnutia. V súčasne prebiehajúcim azylovom konaní žiadateľa o azyl z Iránu (ktorý požiadal o azyl v roku 2010 a jeho prípad je momentálne pred Najvyšším súdom už po štvrtý krát) Najvyšší súd SR na žiadosť advokátky prerušil konanie a požiadal Súdny dvor EÚ o rozhodnutie o predbežnej otázke pýtajúc sa či článok 46 (3) Procedurálnej smernice (č. 2013/32/EU) by sa mal vykladať tak, že národný súd by mal mať právo udeliť medzinárodnú ochranu (na rozhodnutie ESD v tejto veci sa čaká)

²⁰ Dostupné na webovej stránke Migračného úradu: <https://www.minv.sk/?statistiky-20>

²¹ 29 udelených azylov zo 166 žiadostí v roku 2017, k máju 2018 jeden udelený azyl zo 62 žiadostí

²² Predtým než sa pristúpi k vykonaniu stručného pohovoru, policajný príslušník rovnakého pohlavia vykoná osobnú prehliadku žiadateľa o azyl a jeho osobných vecí za účelom overenia, či žiadateľ nedisponuje vecami, ktorými by mohli byť ohrozené osoby okolo neho.

žiadateľ o azyl doklady totožnosti, tieto sa zadržia až do skončenia azylového konania. Počas tohto obdobia prebieha proces overovania pravosti dokladov policajným oddelením analýzy cestovných dokladov v Bratislave. Po vyhodnotení pravosti dokladov, sú zadržané doklady následne umiestnené do úschovy na Útvare policajného zaistenia pre cudzincov v Medveďove, kde môže cudzinec požiadať o ich vrátenie po skončení azylového konania. Po podaní vyhlásenia žiadosti o azyl, je žiadateľ odfotografovaný a odoberú sa mu odtlačky prstov. Odobraté odtlačky prstov pri podaní žiadosti o azyl sa zaregistrujú v informačných systémoch vedených Ministerstvom vnútra²³, a vložia sa to systému EURODAC. Vyhlásenie žiadosti o azyl by malo policajné oddelenie bez meškania postúpiť spolu so sprievodnou dokumentáciou na Migračný úrad.

V rámci dotazovania počas štúdie nám Úrad hraničnej a cudzineckej polície (ďalej len ako „ÚHCP“) uviedol, že policajné oddelenie nevykonáva žiadne bezpečnostné opatrenia v záujme vyhodnotenia bezpečnostného rizika počas podania žiadosti o azyl.

- Bezpečnostné opatrenia počas azylového konania (pred vydaním rozhodnutia):

Žiadatelia o azyl sú zvyčajne umiestnení po podaní vyhlásenia žiadosti o azyl v Záchytnom tábore Humenné, kde podstúpia povinnú zdravotnú prehliadku. Poverený pracovník Migračného úradu zvyčajne vykoná detailný vstupný pohovor so žiadateľom o azyl v tomto tábore.²⁴ Následne sú vyhlásenia žiadateľa o azyl vyhodnotené príslušným pracovníkom procedurálneho odboru Migračného úradu. V prípade, ak vznikne podozrenie, že žiadateľ o azyl by mohol predstavovať hrozbu pre národnú bezpečnosť alebo verejný poriadok, pracovník procedurálneho odboru Migračného úradu môže overiť tieto podozrenia prostredníctvom dožiadania na **rôzne národné štátne orgány** (napr. Národná jednotka boja proti nelegálnej migrácii, rôzne oddelenia Policajného zboru, Ministerstvo spravodlivosti, Ministerstvo obrany, prokuratúru alebo národné súdy, atď.).

Počas azylového konania si Migračný úrad taktiež zabezpečí informácie o krajine pôvodu žiadateľa o azyl prostredníctvom vlastného Odboru dokumentaristiky a zahraničnej spolupráce (ďalej len ako „ÚDZS“). Ako Migračný úrad, tak dožiadany štátny orgán by mali zabezpečiť náležitú ochranu osobných údajov žiadateľa, ako aj informácií, ktoré by mohli potenciálne identifikovať žiadateľa u pôvodcu prenasledovania. V rámci procesu získavania informácií nie je možné kontaktovať pôvodcu prenasledovania. V prípade, ak požadované informácie nie je možné získať z verejne dostupných zdrojov, Migračný úrad spolupracuje s ostatnými členskými štátmi EÚ (osobitne prostredníctvom siete COI expertov v EASO), v niektorých prípadoch taktiež so slovenskými zastupiteľskými úradmi v zahraničí.

V zmysle doterajšej právnej úpravy si Migračný úrad vyžiadala v prípade každého žiadateľa o azyl stanovisko Slovenskej informačnej služby (ďalej len ako „SIS“) za účelom posúdenia žiadosti o azyl.

---

²³ Odtlačky prstov žiadateľa o azyl sú vložené do IS MIGRA (Informačný systém migrácie a medzinárodnej ochrany) odkiaľ sú následne vložené do národnej databázy AFISu (Národná databáza Automatizovaného systému identifikácie odtlačkov prstov).

²⁴ Je možné vykonať ďalší, doplňujúci pohovor, ak to príslušný rozhodovateľ Migračného úradu považuje za potrebné, napr. za účelom objasnenia vyjadrení žiadateľa o azyl alebo dôkazov predložených Migračnému úradu.

V prípade, že informácia od SIS podliehala utajeniu²⁵, táto písomnosť nebola súčasťou administratívneho spisu dostupného pre žiadateľa o azyl k nahliadnutiu, ale bola uložená v osobitnej evidencii utajených informácií vedenej na Migračnom úrade. Všetky listiny, ktoré nepodliehali utajeniu, boli dostupné pre žiadateľa alebo jeho právneho zástupcu k nahliadnutiu. Podľa odpovedí, ktoré nám poskytol Migračný úrad, *"dôkazná sila posúdenia bezpečnostného rizika žiadateľa o azyl poskytnutá SIS bola individuálna a vyhodnocovala sa na základe jeho obsahu a závažnosti v ňom obsiahnutej informácie"*. Pracovníci Procedurálneho odboru Migračného úradu uviedli²⁶, že v prípadoch, kedy boli informácie poskytnuté SIS príliš všeobecné, vyžiadali si zvyčajne poskytnutie ďalších detailnejších informácií, aby mohli posúdiť závažnosť takéhoto rizika²⁷. V júli 2018 nadobudla účinnosť novela zákona o azyle²⁸, ktorá priniesla povinnosť Migračného úradu vyžiadať si v každom prípade žiadateľa o azyl nielen stanovisko SIS za účelom vyhodnotenia bezpečnostného rizika, ale taktiež stanovisko Vojenského spravodajstva. Tieto stanoviská po novom obsahujú súhlas alebo nesúhlas s udelením azylu alebo s poskytnutím doplnkovej ochrany, čo v praxi môže presunúť rozhodovaciu právomoc de facto z Migračného úradu na SIS alebo Vojenské spravodajstvo, hoci technicky Migračný úrad je v zmysle zákona o azyle orgánom, ktorý vydáva rozhodnutie o žiadosti o azyl²⁹.

Ak žiadateľ o azyl odmietne poskytnúť odtlačky prstov alebo poskytne nepravdivé údaje, či predloží falšované dokumenty, Migračný úrad je oprávnený zamietnuť žiadosť o azyl ako zjavne neopodstatnenú v zmysle § 12 ods. 2 písm. b) a c) zákona o azyle. Disponovanie dokladom totožnosti nie je zákonnou podmienkou pre podanie žiadosti o azyl na Slovensku, hoci v zmysle § 88a ods. 1 písm. a) zákona o pobyte cudzincov môže byť žiadateľ o azyl zaistený za účelom zistenia alebo overenia jeho totožnosti alebo štátnej príslušnosti.

3. Bezpečnostné opatrenia počas konania o rozhodovaní o žiadosti o azyl:

Zákon o azyle obsahuje vylučovaciu klauzulu v zmysle čl. 1F Ženevského dohovoru v § 13 ods. 2 písm. a), b) a c) v prípade azylu a v § 13c ods. 2 písm. a), b) a c) v prípade doplnkovej ochrany. V prípade vylúčenia doplnkovej ochrany je v § 13c ods. 2 písm. b) uvedený menší rozdiel v porovnaní s čl. 1F písm. b), nakoľko tento výlučne odkazuje na „spáchanie obzvlášť závažného zločinu“ s odkazom na slovenský Trestný zákon.

Azyl sa neudelí v zmysle § 13 ods. 5 písm. a) a b) zákona o azyle aj vtedy, ak žiadateľa možno odôvodnene považovať za nebezpečného pre bezpečnosť Slovenskej republiky alebo ak bol žiadateľ odsúdený za obzvlášť závažný zločin a predstavuje nebezpečenstvo pre spoločnosť. V zmysle poslednej novely zákona o azyle bol ako ďalší dôvod neudelenia azylu doplnený nesúhlas SIS alebo

²⁵ Zákon č. 215/2004 Z.z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov

²⁶ Počas rozhovoru, ktorý sme spravili za účelom tejto štúdie dňa 18.04.2018

²⁷ Približne jedna tretina rozhodovateľov Migračného úradu má bezpečnostnú previerku, ktorá im umožňuje oboznamovať sa s utajenými informáciami poskytnutými SIS; títo rozhodovatelia rozhodujú následne prípady žiadateľov o azyl, v ktorých je potrebné vyhodnotiť utajované skutočnosti.

²⁸ § 19a ods. 9 zákona o azyle

²⁹ Rozhodovatelia Migračného úradu uviedli počas pohovoru v apríli 2018, že novela zákona môže zmeniť ich rozhodovaciu právomoc v praxi, nakoľko budú viazaní udelením súhlasom alebo nesúhlasom SIS alebo Vojenského spravodajstva. Je možné, že judikatúra a právny názor súdov bude zohrávať dôležitú rolu v tejto veci.

Vojenského spravodajstva. Ďalšie dôvody zamietnutia žiadosti o azyl ako zjavne neopodstatnenej sú obsiahnuté v § 12 ods. 2 písm. h) (predstavuje nebezpečenstvo pre bezpečnosť Slovenskej republiky) a i) (predstavuje nebezpečenstvo pre spoločnosť) zákona o azyle. Tieto isté dôvody sú upravené v § 13c ods. 2 písm. d) a e) vo vzťahu k neudeleniu doplnkovej ochrany.

Azyl môže byť odňatý podľa § 15 ods. 3 písm. a) zákona o azyle, ak azylanta možno odôvodnene považovať za nebezpečného pre bezpečnosť Slovenskej republiky alebo v zmysle § 15 ods. 3 písm. b), ak bol azylant odsúdený za obzvlášť závažný zločin a predstavuje nebezpečenstvo pre spoločnosť. Doplnková ochrana môže byť odňatá alebo nepredĺžená podľa § 15b ods. 1 písm. b) alebo § 20 ods. 3 zákona o azyle, ak osoba s doplnkovou ochranou predstavuje nebezpečenstvo pre bezpečnosť Slovenskej republiky alebo pre spoločnosť, alebo ak stanovisko SIS alebo Vojenského spravodajstva obsahuje nesúhlas s poskytnutím doplnkovej ochrany.

Ak sa rozhodnutie zakladá na utajenej skutočnosti, táto skutočnosť nie je nikdy súčasťou administratívneho spisu a taktiež nie je nikdy uvedená v písomnom odôvodnení rozhodnutia. Ani žiadateľ o azyl/azylant/osoba s doplnkovou ochranou, ani jeho právny zástupca nemajú prístup k tejto utajenej skutočnosti. Takáto informácia nie je taktiež sprístupnená ani Verejnému ochrancovi práv. S utajenou skutočnosťou sa môže oboznámiť iba advokát žiadateľa o azyl/azylanta/osoby s doplnkovou ochranou na základe písomnej žiadosti a po udelení súhlasu SIS podľa § 35 ods. 3 zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností. Liga za ľudské práva nemá informáciu o žiadnom prípade, kedy by bola takáto utajovaná skutočnosť sprístupnená advokátovi na oboznámenie. Na druhej strane, podľa vedomostí Ligy za ľudské práva, bolo viac prípadov, kedy advokát písomne požiadal o oboznámenie sa s utajovanou skutočnosťou, avšak táto žiadosť bola zo strany SIS zamietnutá.

Podľa § 52 ods. 2 zákona o azyle, ak vydá Migračný úrad negatívne rozhodnutie³⁰ z dôvodu, že žiadateľ o azyl/azylant/osoba s doplnkovou ochranou predstavuje nebezpečenstvo pre bezpečnosť Slovenskej republiky, **odôvodnenie takéhoto rozhodnutia obsahuje iba odkaz, že sa jedná o bezpečnostný záujem Slovenskej republiky**. Rozhodnutie neposkytuje bližšie odôvodnenie tohto bezpečnostného rizika.

Neudelenie azylu alebo neposkytnutie doplnkovej ochrany z dôvodov stanovených vo vylučovacích klauzulách môže byť namietané v rámci 30-dňovej lehoty podaním správnej žaloby na príslušný krajský súd. Táto žaloba má odkladný účinok. Neudelenie, odňatie alebo nepredĺženie azylu alebo doplnkovej ochrany na podklade bezpečnostných dôvodov³¹ môže byť namietané v rámci 30-dňovej lehoty podaním správnej žaloby na príslušný krajský súd. Táto žaloba nemá v zmysle § 21 ods. 1 zákona o azyle odkladný účinok, pokiaľ ho súd neprizná na podklade písomne podanej žiadosti. Zamietnutie žiadosti o azyl ako zjavne neopodstatnenej v zmysle dôvodov uvedených v § 12 ods. 2 písm. h) a i) zákona o azyle môže byť namietané v rámci 20-dňovej lehoty podaním správnej žaloby

---

³⁰ Rozhodnutie o neudelení azylu podľa § 13 ods. 5 písm. a), neudelenie doplnkovej ochrany podľa § 13c ods. 2 písm. d), odňatie azylu podľa § 15 ods. 3 písm. a), odňatie doplnkovej ochrany podľa § 15b ods. 1 písm. b) z dôvodov podľa § 13c ods. 2 písm. d), nepredĺženie doplnkovej ochrany podľa § 20 ods. 3 z dôvodov podľa § 13c ods. 2 písm. d) a odňatie dočasného útočiska podľa § 33 písm. c) zákona o azyle

³¹ § 13 ods. 5, § 15 ods. 3, § 15b ods. 1 písm. b) z dôvodov uvedených v § 13c ods. 2 písm. d) alebo e), § 20 ods. 3 z dôvodov uvedených v § 13c ods. 2 písm. d) alebo e) zákona o azyle

na príslušný krajský súd. Táto žaloba nemá v zmysle § 21 ods. 2 zákona o azyle odkladný účinok, pokiaľ ho súd neprizná na podklade písomne podanej žiadosti.

Ak je niektorá z vyššie uvedených správnych žalôb zamietnutá krajským súdom, žiadateľ má možnosť podať kasačnú sťažnosť v lehote 30 dní na Najvyšší súd Slovenskej republiky. Podaná kasačná sťažnosť nemá odkladný účinok, pokiaľ ho súd na podklade písomne podanej žiadosti neprizná.

Ako sme uviedli vyššie, § 52 ods. 2 zákona o azyle umožňuje Migračnému úradu neuviesť žiadne odôvodnenie v rámci negatívneho rozhodnutia, ak je žiadateľ o azyl považovaný za nebezpečného pre bezpečnosť Slovenskej republiky³². Migračný úrad má právo uviesť v rozhodnutí len odkaz na toto zákonné ustanovenie. Aby bolo možné dospieť k záveru, že žiadateľ predstavuje nebezpečenstvo pre bezpečnosť, Migračný úrad musí disponovať určitými informáciami, zvyčajne pochádzajúcimi od SIS alebo iných bezpečnostných zložiek/špecializovaných orgánov Slovenskej republiky. Utajované skutočnosti poskytnuté Migračnému úradu nie sú sprístupnené žiadateľovi o azyl, ani jeho právnenému zástupcovi, pričom žiadosť o azyl je zamietnutá bez toho, aby žiadateľ poznal aspoň podstatu „obvinení“ smerujúcich proti jeho osobe. Žiadatelia o azyl a ich právni zástupcovia namietali pred súdmi skutočnosť, že takéto rozhodnutia porušujú základné práva žiadateľov, osobitne právo na spravodlivý proces, právo na súdnu ochranu, právo na účinný opravný prostriedok, právo vyjadriť sa k podkladom rozhodnutia pred vydaním rozhodnutia, rovnosť zbraní a iné.

Rozhodovacia prax slovenských súdov sa v tomto smere líši, ale ako možno vidieť v nižšie uvedených rozsudkoch, v určitej miere dochádza k vývoju v prospech zmiernenia znevýhodneného postavenia žiadateľa o azyl.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len ako „Najvyšší súd“) v rozsudku z roku 2011³³ uviedol, že pri uplatňovaní § 52 ods. 2 zákona o azyle nesmie Migračný úrad poskytnúť podrobnejšie odôvodnenie, ktoré ho viedlo k uplatneniu tohto ustanovenia, ako len to, že sa považuje za bezpečnostný záujem Slovenskej republiky. *„Dôvod takéhoto znenia predmetnej zákonnej úpravy je zrejmý – je to snaha zabrániť zverejneniu prameňov, z ktorých sa dospelo k poznatkom, podľa ktorých konkrétna osoba predstavuje nebezpečenstvo pre bezpečnosť Slovenskej republiky. V prípade, ak by odôvodnenie obsahovalo opis zisteného stavu, došlo by k odkrytiu zdroja poznatkov, samotnej masy poznatkov a spôsobu ich získania, čím by sa v konkrétnej veci zmarilo konanie príslušných štátnych orgánov a vo všeobecnosti aj zverejnili postupy používané na odhaľovanie konaní, ktoré môžu ohrozovať ústavné zriadenie, územnú celistvosť, zvrchovanosť a bezpečnosť Slovenskej republiky, ktoré vedú k aktivite cudzích spravodajských služieb, k organizovaniu trestnej činnosti a terorizmu, resp. môžu vážne ohroziť alebo poškodiť záujmy Slovenskej republiky.“*

---

³² Podobne ako v prípade azylových rozhodnutí, aj rozhodnutia podľa § 120 ods. 2 zákona o pobyte cudzincov o zamietnutí/zrušení povolenia na pobyt a rozhodnutí o administratívnom vyhostení v prípadoch cudzincov, ktorí boli vyhodnotení ako predstavujúci nebezpečenstvo pre bezpečnosť štátu, aj odôvodnenia týchto rozhodnutí obsahujú len odkaz, že sa jedná o bezpečnostný záujem Slovenskej republiky; na základe § 125 ods. 6 zákona o pobyte cudzincov v konaní o udelení prechodného alebo trvalého pobytu si cudzinecká polícia žiada stanovisko od SIS ako aj od Vojenského spravodajstva.

³³ Najvyšší súd Slovenskej republiky, sp.zn. 10SžA/10/2010, zo dňa 12.02.2011, tento právny názor je takisto premietnutý vo viacerých rozhodnutiach Krajského súdu v Bratislave, sp.zn. 9Saz/78/2010, zo dňa 31.08.2011, sp.zn. 9Saz/7/2011, zo dňa 20.04.2011 a iné.

Neskôr Krajský súd v Bratislave rozhodol, že Migračný úrad nemôže dospieť k záveru o nebezpečenstve pre bezpečnosť Slovenskej republiky bez toho, aby v administratívnom spise existoval podklad, na základe ktorého dospel k takémuto záveru³⁴. Najvyšší súd³⁵ dodal, že aj napriek tomu, že negatívne rozhodnutie v zmysle § 52 ods. 2 zákona o azyle nemusí obsahovať odôvodnenie, **tak táto skutočnosť nevyklučuje oprávnenie súdu oboznámiť sa s dôvodmi a dôkazmi, na základe ktorých Migračný úrad dospel k záveru, že žiadateľ predstavuje nebezpečenstvo pre bezpečnosť Slovenskej republiky. Citovaným ustanovením zákona nie je ani vylúčené oprávnenie súdu v rámci preskúmania rozhodnutia správneho orgánu ako i jeho postupu preskúmať práve na základe predloženého spisového materiálu obsahujúceho potrebné dôkazy, či správne uváženie správneho orgánu, ktoré bolo použité pri posudzovaní nebezpečenstva žiadateľa pre bezpečnosť Slovenskej republiky, nevybočilo z medzí a hľadísk stanovených zákonom.** V záujme uskutočnenia riadneho súdneho prieskumu napadnutého rozhodnutia je potrebné, aby Migračný úrad predložil súdu kompletný administratívny spis.

Vo vzťahu k bezpečnostným dôvodom v azylovom konaní Ústavný súd Slovenskej republiky³⁶ (ďalej len ako "Ústavný súd") zdôraznil, že v rámci súdneho prieskumu **je sudca oprávnenou osobou s osobitným postavením na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami.** Z toho dôvodu si súd môže a má vyžiadať kompletný spis obsahujúci aj utajované skutočnosti, na základe ktorých môže posúdiť a vyhodnotiť postup Migračného úradu pri uplatnení jeho správnej úvahy, či skutočne nevybočila z medzí a hľadísk ustanovených zákonom. **Ak administratívny spis obsahuje utajované skutočnosti, nahliadnutie do spisu zo strany žiadateľa a jeho právneho zástupcu by bolo vylúčené v súlade so zákonom o ochrane utajovaných skutočností. Z ustanovenia § 35 ods. 3 zákona o ochrane utajovaných skutočností vyplýva, že s predmetnými utajovanými skutočnosťami by sa mohol oboznámiť len advokát žiadateľa na základe súhlasu vedúceho, do ktorého pôsobnosti utajovaná skutočnosť patrí, išlo by o jednorazové oboznámenie sa s týmito skutočnosťami a v rozsahu potrebnom na konanie, po podpísaní príslušného poučenia a vyhlásení o mlčanlivosti. Je na zvážení príslušných orgánov, aby vzhľadom na povahu utajovaných skutočností, na predmet konania určili rozsah jednorazového oboznámenia sa s utajovanými skutočnosťami, tak aby bol zabezpečený rozsah potrebný pre konanie, ale aj ochrana ďalších záujmov, ktorá viedla k utajeniu predmetnej informácie (bezpečnosť Slovenskej republiky, boj s terorizmom, odhaľovanie trestných činov, boj proti organizovanej kriminalite, ochrana utajených svedkov, agentov a pod.). Ústavný súd napokon dodal, že **zo spisu musí byť zrejmé, ktoré skutočnosti zoberal rozhodujúci orgán do úvahy a ktorým pripísal právnu relevanciu, najmä vzhľadom na právne dôsledky negatívneho rozhodnutia o medzinárodnej ochrane.** Keďže v napadnutom konaní neboli tieto zo spisu zrejmé, **došlo k porušeniu práva žiadateľa vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom.****

Na základe vyššie uvedeného právneho názoru Ústavného súdu, rozšíril Krajský súd v Bratislave právnu argumentáciu tým, že uviedol, že v prípade ak mal Migračný úrad k dispozícii poznatky svedčiace v prospech záveru o hrozbe pre národnú bezpečnosť Slovenskej republiky, mal tieto za súčasného rešpektovania platného práva (napr. zák. č. 215/2004 Z. z.) založiť do azylového spisu. V prípade, ak majú takéto informácie utajovaný charakter, postačí založiť do spisu záznam o ich

³⁴ Krajský súd v Bratislave, sp.zn. 9Saz/78/2010, zo dňa 31.08.2011

³⁵ Najvyšší súd Slovenskej republiky, sp.zn. 10Sž/2/2011, zo dňa 16.02.2011

³⁶ Ústavný súd Slovenskej republiky, nález IV. ÚS 308/2011-90, zo dňa 25.01.2012

existencii s označením miesta, kde sa takéto zistenie fakticky nachádzajú.³⁷ **Rozsah informácií, ktoré má Migračný úrad pri rozhodovaní k dispozícii musí byť dostatočný pre vyslovenie záveru o tom, že je žiadateľ nebezpečný pre bezpečnosť Slovenskej republiky. Je povinnosťou Migračného úradu vyžadovať od týchto štátnych orgánov (napr. SIS), aby ich stanoviská poskytovali dostatočnú masu informácií pre Migračný úrad, aby mohol tento posúdiť potenciálnu hrozbu pre národnú bezpečnosť, pretože v prípadoch upravených zákonom o azyle je jediným konajúcim a rozhodujúcim orgánom práve Migračný úrad a nie žiadny iný štátny organ.**³⁸

Národné súdy zvykli rušiť negatívne rozhodnutia Migračného úradu, ktoré boli založené na bezpečnostných dôvodoch práve pre nedostatok informácií poskytnutých zo strany SIS (alebo iného štátneho orgánu) potrebných na posúdenie potenciálnej hrozby pre národnú bezpečnosť.³⁹

Nakoľko v niektorých ďalších prípadoch pokračovala táto negatívna prax súvisiaca s aplikáciou § 52 ods. 2 zákona o azyle a nevedenia podstaty údajnej hrozby nebezpečenstva pre národnú bezpečnosť, Verejná ochrankyňa práv Slovenskej republiky (ďalej len ako „Ombudsmanka“) podala návrh na vyhlásenie nesúlady tohto ustanovenia zákona s Ústavou SR na Ústavný súd. Návrh bol zamietnutý v marci roku 2014 s odôvodnením, že Ombudsmanka nebola oprávnenou osobou na začatie konania o nesúlade, pretože nekonala na základe sťažnosti určitej fyzickej alebo právnickej osoby, ale na základe jej vlastnej iniciatívy. Prípady tohto charakteru sa však naďalej objavovali pred národnými súdmi, čo viedlo Najvyšší súd k tomu, aby zahájil takéto konanie o súlade na Ústavnom súde. Dňa 11. októbra 2017 Ústavný súd vydal uznesenie č. ÚS 15/2017-15, ktorým bol prijatý návrh Najvyššieho súdu na začatie konania o súlade. V rámci návrhu bola vyslovená pochybnosť o súlade napadnutého ustanovenia § 52 ods. 2 zákona o azyle s referenčnými ustanoveniami, keďže toto ustanovenie „blokuje“ možnosť rozhodnutie Migračného úradu riadne odôvodniť. Vyjadrenia vyžiadané od SIS a úvaha Migračného úradu vedúca k výroku rozhodnutia teda ostávajú pre žiadateľa nepoznanými. To pre neho znamená vylúčenie z možnosti poznať podklady aj dôvody rozhodnutia. Najvyšší súd preto navrhol Ústavnému súdu, aby rozhodol, že ustanovenie § 52 ods. 2 zákona o azyle porušuje nasledujúce práva žiadateľa: právo na spravodlivý proces, princíp rovnosti strán konania, ktorý je eminentnou súčasťou každého právneho štátu a ktorý je podporený aj zákazom diskriminácie a princípom rovnosti pred zákonom, právo na účinný opravný prostriedok, právo na súdnu ochranu a právo vyjadriť sa ku všetkým podkladom rozhodnutia v konaní.⁴⁰

Podobne ako v rozsudkoch v azylových prípadoch, ktoré boli zamietnuté z bezpečnostných dôvodov, tak aj súdne rozhodnutia týkajúce sa zamietnutia žiadosti o pobyt alebo zrušenia pobytu z bezpečnostných dôvodov sa zaoberajú najmä otázkou, či „utajená informácia“ poskytnutá zo strany SIS by mala byť dostupná pre účastníka konania aspoň čiastočne za účelom zaručenia mu prístupu k spravodlivému konaniu pred správnymi orgánmi ako aj pred súdmi. Najdôležitejšie rozsudky, ktoré sme analyzovali uvádzame v nasledujúcej časti.

³⁷ Krajský súd v Bratislave, sp.zn. 9Saz/37/2012, zo dňa 03.10.2012

³⁸ Krajský súd v Bratislave, sp.zn. 9Saz/37/2012 zo dňa 03.10.2012 a sp.zn. 9Saz/8/2012 zo dňa 08.08.2012

³⁹ Rozhodovači Migračného úradu nám počas rozhovoru dňa 18.04.2018 uviedli, že Migračný úrad musel žiadať o poskytnutie ďalších detailných informácií, pričom dodali, že dožiadané štátne orgány vždy spolupracovali a poskytli potrebné dodatočné informácie.

⁴⁰ "Ustanovenie § 52 ods. 2 zákona o azyle je v rozpore s čl. 1 ods. 1, čl. 12 ods. 1, ods. 2 a čl.13 ods. 4 v spojení s čl. 46 ods. 1, ods. 2, čl.47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, čl.6 ods. 1, s čl. 13 v spojení s čl. 8 ods. 1 Dohovoru na ochranu ľudských práv a základných slobôd a čl.47 Charty základných práv EÚ."

V prípade z júla 2010⁴¹ Najvyšší súd súhlasil s názorom krajského súdu, že „*Odvolací súd sa stotožnil s názorom krajského súdu, že v danom prípade nie je možné akceptovať univerzálnosť a všeobecnú platnosť názoru informačnej služby vo všeobecnej rovine. Poznanie konkrétnych dôvodov z ktorých informačná služba vychádza pri svojom závere o nebezpečnosti žalobcov pre bezpečnosť štátu je rozhodujúcim podkladom, z ktorého správny orgán pri posudzovaní žiadosti žalobcov o obnovenie povolenia na prechodný pobyt vychádzajú. Bez jeho poznania nie je preskúmateľné ani rozhodnutie správnych orgánov v súdnom konaní.*“ Avšak, Najvyšší súd tiež skonštatoval, že „*v prípade, že správne orgány zistia, že žalobcovia ohrozujú bezpečnosť štátu, v odôvodnení rozhodnutia uvedú iba skutočnosť, že ide o bezpečnostný záujem Slovenskej republiky. Preto odvolací súd sa nestotožnil s názorom krajského súdu, že vzhľadom k tomu, že došlo k stretu záujmu súkromného so záujmom verejným, musí správny orgán vo svojom rozhodnutí v prípade, že uprednostní záujem verejný, náležite odôvodniť, prečo došlo k jeho uprednostneniu.*“⁴²

12. februára 2015 Ústavný súd SR vydal nález č. II.ÚS 480/2014 v prípade neudelenia trvalého pobytu na neobmedzený čas na základe stanoviska SIS a rozhodol, že práva sťažovateľa neboli porušené. Sťažovateľ (z Pakistanu) mal čistý výpis z registra trestov, žil na Slovensku niekoľko rokov na základe udeleného tolerovaného pobytu, bol ženatý so slovenskou štátnou občiankou a mali spolu maloleté dieťa; informácia poskytnutá do konania zo strany SIS bola utajená a nič z nej nebolo dostupné účastníkovi konania. Ústavný súd odôvodnil, že „*Je nepochybné, že suverén má pri úprave cudzineckého režimu, a zvlášť otázok legálnych dlhodobých pobytov, veľkú diskreciu. Zákonná úprava je postavená v podstate na dôvere v spravodajské poznatky Slovenskej informačnej služby a z ústavného, inštitucionálneho hľadiska ostáva dôverovať jej politickej kontrole. Ochrana správnymi súdmi je v predmetnej oblasti značne limitovaná, a preto môže vzbudzovať u cudzincov pocit nedostatočnej ochrany ich práv. Treba však aj priznať, že oblasť bezpečnosti štátu sa blíži otázkam politickým, kde je súdna diskrecia obmedzená. Právna úprava sa môže javiť nelogická, pretože ten, kto doteraz mal legálny pobyt, sa snaží ho umocniť, stabilizovať trvalým pobytom, a pritom zrazu čelí riziku vyhodenia. Ide však skôr o paradox, ktorý ale nesie v sebe racionalitu, pretože pri tolerovaných pobytoch sa bezpečnostné otázky neskúmajú obligatórne ako pri trvalom pobyte. Ten je už veľmi stabilným režimom, a ak sa bezpečnostné dôvody zistia, tak nie je nelogickým následkom úplná nelegálnosť pobytu než návrat k predchádzajúcej provízornej forme.*“ Ústavný súd ďalej v odôvodnení pokračoval takto: „*Každopádne, najvyšší súd a ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti našli zákonný priestor pre širšiu súdnu ochranu pozície cudzincov. Týmto miestom prieniku je ustanovenie zákona o utajovaných skutočnostiach umožňujúce sudcom oboznamovať sa s utajovanými skutočnosťami a taktiež advokátom so súhlasom riaditeľa SIS a pod podmienkou mlčanlivosti. Napríklad v rozhodnutí sp. zn. [1 Sža 39/2010](#) (dostupné na www.nsud.sk) sa krajský súd oboznámil s utajovanými informáciami a zrušil rozhodnutie policajného útvaru, pretože tento sa uspokojil len s príliš všeobecnými informáciami o cudzincovi dodanými SIS.*“⁴³

⁴¹ Rozsudok sp.zn. 1Sža/39/2010, zo dňa 13.10.2010

⁴² Podobný rozsudok v súvislosti s rozhodovaním o žiadosti o udelenie trvalého pobytu: rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 6S/141/2013 zo dňa 19.09.2014

⁴³ Ten istý rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1Sža/51/2014, zo dňa 19.01.2016

Na základe ustanovení zákona č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky „ministerstvo v konaní o žiadosti o udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky prihliada na verejný záujem, osobitne na bezpečnostné hľadisko, ako aj na stanoviská Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby a iných dotknutých štátnych orgánov“.⁴⁴ Na rozdiel od rozhodnutí vo veciach azylu, pobytu a vyhostenia, rozhodnutie o neudelení štátneho občianstva z bezpečnostných dôvodov nemôže byť odôvodnené iba konštatovaním, že ide o bezpečnostný záujem SR.⁴⁵ Existuje veľmi zaujímavý rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v prípade zamietnutia žiadosti o štátne občianstvo⁴⁶. Prípad sa týkal žiadateľa z Libanonu, ktorý žil na Slovensku niekoľko rokov, vyštudoval tu univerzitu a následne sa stal pilotom; jeden z dôvodov zamietnutia jeho žiadosti o občianstvo bolo negatívne stanovisko poskytnuté do konania Úradom boja proti organizovanej kriminalite (ÚBOK), pričom toto stanovisko sa zakladalo na utajovanej informácii, ktorá nebola účastníkovi konania poskytnutá. Najvyšší súd vo svojom rozsudku rozhodol o „nezákonnosť postupu správneho orgánu v tom, že v správnom konaní a ani v konaní na súde I. stupňa **nebola zabezpečená rovnosť zbraní**, pretože jednému účastníkovi konania nebol známy obsah negatívneho stanoviska ÚBOK.“ Podľa názoru Najvyššieho súdu „vedeným konaním **bol porušený princíp právneho štátu (...), rozhodnutie je arbitrárne a nedostatočne odôvodnené (...), ďalšie porušenia základných práv a to porušenie práva na súdnu a inú právnu ochranu uvedené v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, rovnosti účastníkov v konaní v čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a tiež práva na vyjadrenie sa ku všetkým vykonávaným dôkazom (...) a práva na spravodlivý proces.**“ V závere rozhodnutia Najvyšší súd zdôrazňuje, že „úlohou správneho orgánu v ďalšom konaní bude s prihliadnutím na budúce rozhodnutie ústavného súdu PL. ÚS 8/2016⁴⁷, aby žalobcu primeraným spôsobom oboznámil s obsahom stanoviska ÚBOK, aby bolo zachované právo na spravodlivý proces a aby sa žalobca mohol účinne brániť. **Pričom vzhľadom na utajované skutočnosti nemusia správne orgány oboznamovať žalobcu presne akým spôsobom získali tieto skutočnosti, ale samotný primeraný obsah stanoviska, ktorý tvorí podklad rozhodnutia správneho orgánu o neudelení štátneho občianstva musí byť žalobcovi prístupný v takej miere, aby síce chránil zdroje informácií, ale umožnil žalobcovi reagovať na konkrétne závery**“.

4. Uplatňovanie výnimiek z princípu non-refoulement (princíp nenavrátania) (článok 33 ods. 2 Ženevského dohovoru z roku 1951)

Súčasný zákon o azyle nezahŕňa ani výklad článku 33 ods. 1, ani čl. 33 ods. 2 Ženevského dohovoru. Predchádzajúce vnútroštátne právne predpisy o azyle platné do 31.12.2006 obsahovali obe tieto ustanovenia v rámci § 47 ods. 1 a 2 zákona o azyle. V tom čase nebol inštitút doplnkovej ochrany inkorporovaný do slovenskej národnej legislatívy a Migračný úrad mal v prípadoch negatívnych rozhodnutí povinnosť posúdiť a zahrnúť do verdiktu takéhoto rozhodnutia, či cudzinec podlieha zákazu vyhostenia⁴⁸ alebo nie.⁴⁹

⁴⁴ § 8a ods. 3) zákona o štátnom občianstve

⁴⁵ Zákon o štátnom občianstve neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by toto umožňovalo.

⁴⁶ Rozsudok sp.zn. 5Sžo/70/2015, zo dňa 30.05.2017

⁴⁷ V súčasnosti prebieha na Ústavnom súde konanie, v rámci ktorého má byť posúdený súlad ustanovenia § 120 ods. 2 zákona o pobyte cudzincov s príslušnými článkami Ústavy SR a Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čo v praxi znamená posúdenie, či je ústavne súladné, ak správne orgány odôvodňujú svoje rozhodnutia výlučne uvedením, že sa jedná o bezpečnostný záujem Slovenskej republiky bez uvedenia ďalšieho zdôvodnenia v rozhodnutí.

⁴⁸ § 20 ods. 3 zákona o azyle platný do 31.12.2006

Po začlenení inštitútu doplnkovej ochrany do zákona o azyle⁵⁰, Migračný úrad v rámci svojich negatívnych rozhodnutí prestal s vyhodnocovaním prekážok vyhostenia a táto povinnosť bola tiež odstránená zo zákona o azyle. Migračný úrad zastáva názor, že táto povinnosť bola presunutá na cudzineckú políciu v zmysle § 81 zákona o o pobyte cudzincov (popísané nižšie), aj keď pripúšťa, že princíp *non-refoulement* je čiastočne odzrkadlený v inštitúte doplnkovej ochrany.⁵¹

Najvyšší súd Slovenskej republiky v súvislosti s touto praxou Migračného úradu v nedávnom prípade sp. zn. 1Sžak/11/2017 zo dňa 22.08.2017, kde boli bezpečnostné dôvody uplatnené ako dôvod pre neudelenie ochrany, vyslovil rozdielny názor. Najvyšší súd Slovenskej republiky uviedol, **že nebolo možné prijať argument, že záväzok vyplývajúci z čl. 3 Dohovoru nie je predmetom posudzovania v tomto konaní o medzinárodnej ochrane, ale má byť v konaní pred iným orgánom príslušným na rozhodovanie o vyhostení sťažovateľa, najmä keď je zrejmé, že o uložení trestu vyhostenia sťažovateľovi už bolo rozhodnuté a jeho výkon bol rozhodnutím tamojšieho súdu aj nariadený a teda nemožno dôvodne očakávať ešte iné konanie o vyhostení sťažovateľa (preskúmateľné súdom), v ktorom by táto okolnosť mala byť zohľadnená.** Z tohto dôvodu by preto sťažovateľ čelil skutočnému riziku porušenia čl. 3 Dohovoru, ak táto otázka nebola posúdená v rámci konania o medzinárodnej ochrane v rozpore s medzinárodnými záväzkami Slovenskej republiky.

Táto zmena právnych predpisov a nasledujúci postup mali negatívny vplyv na rozhodovanie cudzineckej polície v konaniach o administratívnom vyhostení zamietnutých žiadateľov o azyl.

Podľa § 82 ods. 2 písm. a), b) a c) zákona o pobyte cudzincov môže policajný útvar administratívne vyhostiť štátneho príslušníka tretej krajiny, ak vážne ohrozuje bezpečnosť štátu alebo verejný poriadok, ak ohrozuje bezpečnosť štátu, verejný poriadok alebo verejné zdravie, alebo ak bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin a nebol mu uložený trest vyhostenia. Použitie výrazu "môže" umožňuje uplatnenie širokej miery voľného uváženia v rámci konania realizovaného cudzineckou políciou.

Princíp *non-refoulement*, ako je definovaný v čl. 33 ods. 1 a tiež čl. 33 ods. 2 Ženevského dohovoru je transponovaná v rámci ustanovení § 81 ods. 1 a 2 zákona o pobyte cudzincov.⁵² Okrem toho § 81

---

⁴⁹ V prípade, ak Migračný úrad uviedol, že v prípade neúspešného žiadateľa o azyl existuje prekážka pre jeho vyhostenie, cudzinecká polícia nemohla tohto cudzinca vyhostiť. Inkorporovanie prekážky vyhostenia v rozhodnutí Migračného úradu umožňovalo neúspešnému žiadateľovi o azyl požiadať o tolerovaný pobyt vzhľadom na existujúce prekážky vyhostenia.

⁵⁰ Od 01.01.2007

⁵¹ Toto bolo potvrdené rozhodovateľmi Migračného úradu v rámci rozhovoru zo dňa 18. apríla 2018

⁵²“(1) Cudzinec nemožno administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom by bol ohrozený jeho život z dôvodov jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo pre politické presvedčenie alebo v ktorom by mu hrozilo mučenie, kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie, alebo trest. Rovnako nemožno cudzinca administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom mu bol uložený trest smrti alebo je predpoklad, že v prebiehajúcim trestnom konaní mu taký trest môže byť uložený.

(2) Cudzinec nemožno administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom by bola ohrozená jeho sloboda z dôvodov jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo pre politické presvedčenie; **to neplatí, ak cudzinec svojím konaním ohrozuje bezpečnosť štátu alebo ak bol odsúdený za zločin a predstavuje nebezpečenstvo pre Slovenskú republiku.**”

ods. 4 stanovuje, že osoba bez štátnej príslušnosti môže byť vyhostená len vtedy, ak ohrozuje bezpečnosť štátu alebo verejný poriadok.

Zo znenia ustanovenia § 81 ods. 2 možno dospieť k záveru, že vylúčenie z princípu *non-refoulement* možno uplatniť iba v prípadoch, kedy je v stávke osobná sloboda cudzinca. V prípadoch, kedy by bol ohrozený život cudzinca alebo kedy by mu hrozilo mučenie, kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest nemožno uplatniť vylučovacie klauzuly z princípu *non-refoulement*.

Počas vypracovávaní tejto štúdie sme sa obrátili na ÚHCP so žiadosťou o poskytnutie ich vlastnej interpretácie vylučovacích klauzúl z princípu *non-refoulement* v praxi cudzineckej polície. Odpoveď ÚHCP obsahovala informáciu, že vylučovacia klauzula uvedená v § 81 ods. 2 sa vzťahuje aj na prípady upravené v ods. 1. Ak by sa táto odpoveď aplikovala v praxi cudzineckej polície, predstavovalo by to porušenie zákonom stanovenej povinnosti v zmysle § 81 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov, ako aj porušenie čl. 3 Dohovoru, ktorý zahŕňa absolútne práva.

Napriek vyššie uvedenému právnemu rámcu identifikovala Liga za ľudské práva určité nedostatky v správnych konaniach realizovaných cudzineckou políciou, pokiaľ ide o uplatňovanie princípu *non-refoulement* v praxi a vylučovacích klauzúl. Hlavným problémom je skutočnosť, že cudzinecká polícia v praxi často nesprávne dospela k záveru, že nie je potrebné vyhodnocovať prekážky administratívneho vyhostenia v konaniach o vyhostení neúspešných žiadateľov o azyl, pretože Migračný úrad ich neidentifikoval pri zvažovaní poskytnutia doplnkovej ochrany. Tento prístup cudzineckej polície je v rozpore s § 81 ods. 1 a 2 zákona o pobyte cudzincov, ktorý jednoznačným spôsobom ukladá cudzineckej polícii povinnosť posúdiť možné prekážky administratívneho vyhostenia v rámci konania o vyhostení v čase písania tejto správy (apríl 2018).

Novela zákona o pobyte cudzincov účinná od 1. mája 2018 dopĺňa k § 81 ods. 5, ktorý stanovuje, že policajný útvar neposudzuje prekážky administratívneho vyhostenia podľa odsekov 1 až 4 v konaní o administratívnom vyhostení, ak o dôvodoch podľa odsekov 1 až 4 právoplatne rozhodol iný štátny orgán v inom konaní a nedošlo k zmene individuálnej situácie dotknutého cudzinca. Táto zmena vyvoláva niekoľko otázok týkajúcich sa budúceho súladu praxe založenej na tomto ustanovení s princípom *non-refoulement*, ktoré už boli v praxi cudzineckej polície identifikované ako problematické, pokiaľ ide o konzistentnosť v skúmaní prekážok vyhostenia.

Začlenenie princípu *non-refoulement* a jeho vylučovacích klauzúl možno nájsť aj v rámci trestného práva v § 65 ods. 2 písm. e) a f) trestného zákona⁵³. Princíp *non-refoulement* ide nielen v zákone o pobyte cudzincov, ale aj tu ďalej, ak ustanovenie písm. f) obsahuje taktiež čl. 3 Dohovoru, uloženie

---

⁵³ "e) ak má byť vyhostený do štátu, v ktorom by bola ohrozená jeho osobná sloboda z dôvodov jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo pre politické presvedčenie; to neplatí pre toho, koho odôvodnene možno považovať za nebezpečného pre bezpečnosť Slovenskej republiky, alebo pre toho, kto bol odsúdený za obzvlášť závažný zločin a predstavuje nebezpečenstvo pre Slovenskú republiku alebo

f) ak má byť vyhostený do štátu, v ktorom by bol ohrozený jeho život z dôvodov jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo pre politické presvedčenie, alebo v ktorom by mu hrozilo mučenie, kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest, alebo v ktorom mu bol uložený trest smrti alebo je predpoklad, že v prebiehajúcom trestnom konaní mu taký trest môže byť uložený."

trestu smrti a dokonca aj prípadné uloženie trestu smrti v prebiehajúcom trestnom konaní. Vylučovacia klauzula sa opäť spomína iba vo vzťahu k rizikám súvisiacim s osobnou slobodou cudzinca, ale nie vo vzťahu k ohrozeniu života. Uplatňovanie princípu *non-refoulement* v rozhodovacej praxi trestných súdov považujeme za sporné. Liga za ľudské práva v rámci svojich skúseností mala možnosť vypožorovať, že sa sudy snažia vyhnúť zodpovednosti za uplatňovanie princípu *non-refoulement* tým, že neuvedú, do ktorej krajiny má byť cudzinec vyhostený v rámci rozhodnutia. To znamená, že rozhodnú o uložení trestu vyhostenia, ale ponechajú na zvážení cudzineckej polície, aby rozhodla, do ktorej krajiny má byť cudzinec vyhostený, čo v praxi vyvoláva veľa obáv a problémov. Môže to byť spôsobené absentujúcou kapacitou súdu skúmať v trestnom konaní situáciu v krajine pôvodu/krajine posledného pobytu cudzinca.

5. Extradícia

Extradícia zo Slovenska do inej krajiny je upravená v § 498 a nasledujúcich Trestného poriadku (zákon č. 301/2005 Z. z.). Žiadosť cudzieho štátneho orgánu na vydanie osoby zo Slovenskej republiky by mala byť podaná Ministerstvu spravodlivosti SR⁵⁴. Vydanie osoby do cudziny je prípustné, ak skutok, pre ktorý sa vydanie žiada, je podľa právneho poriadku Slovenskej republiky trestným činom a horná hranica trestu odňatia slobody, ktorý sa môže uložiť pre tento trestný čin podľa právneho poriadku Slovenskej republiky, je najmenej jeden rok.

Nepřípustnosť vydania upravuje § 501. Podľa § 501 písm. b) vydanie osoby do cudziny je nepřípustné, ak *"ide o osobu, ktorá požiadala v Slovenskej republike o udelenie azylu, alebo jej bol udelený azyl alebo poskytnutá doplnková ochrana, v rozsahu ochrany poskytnutej takej osobe zákonom o azyle alebo medzinárodnou zmluvou; to neplatí, ak ide o osobu, ktorá požiadala v Slovenskej republike o udelenie azylu opakovaně a o jej žiadosti o udelenie azylu už bolo právoplatne rozhodnuté"*. V praxi sa ukazuje byť interpretácia tohto ustanovenia problematická. Trestný poriadok neupresňuje čo znamená, na účel vydania osoby do cudziny, „opakovaná žiadosť o azyl“.

Podľa § 22 ods. 1 zákona o azyle žiadateľ je do rozhodnutia o žiadosti o udelenie azylu oprávnený zdržiavať sa na území Slovenskej republiky, ak tento zákon alebo osobitný predpis⁵⁵ neustanovuje inak. Žiadateľ nie je oprávnený zdržiavať sa na území Slovenskej republiky, ak ide o opakovanú žiadosť o udelenie azylu a ministerstvo už v minulosti zamietlo žiadosť o udelenie azylu podľa § 11 ods. 1 písm. f)⁵⁶ alebo § 12 ods. 2 písm. g).⁵⁷

---

⁵⁴ Žiadosť podá cudzí orgán písomne a pripojí k nej a) originál alebo osvedčenú kópiu odsudzujúceho rozsudku, zatýkacieho rozkazu alebo iného príkazu, ktorý má rovnaký účinok, b) opis trestných činov, pre ktoré sa vydanie žiada, vrátane času a miesta ich spáchania a právnej kvalifikácie, c) znenie príslušných právnych predpisov dožadujúceho štátu.

⁵⁵ Odkaz na Trestný poriadok

⁵⁶ *"Ministerstvo zamietne žiadosť o udelenie azylu ako nepřípustnú, ak ide o opakovanú žiadosť o udelenie azylu, v minulosti sa v konaní o azyle už právoplatne rozhodlo o tom, že sa žiadosť zamietla ako zjavne neopodstatnená, neudeluje sa azyl, odníma sa azyl, nepredlžuje sa doplnková ochrana alebo sa zrušuje doplnková ochrana a od právoplatnosti rozhodnutia nedošlo k podstatnej zmene skutkového stavu; ministerstvo môže rozhodnúť, či žiadosť o udelenie azylu bola podaná výlučne s cieľom odvrátiť bezprostredne hroziaci výkon vyhostenia zo Slovenskej republiky."*

⁵⁷ Ministerstvo zamietne žiadosť o udelenie azylu ako zjavne neopodstatnenú aj vtedy, ak žiadateľ nespĺňa podmienky na udelenie azylu alebo na poskytnutie doplnkovej ochrany a ide o opakovanú žiadosť o udelenie azylu a nemožno rozhodnúť podľa § 11 ods. 1 písm. f) z dôvodu, že sa podstatne zmenil skutkový stav.

Prokurátor krajskej prokuratúry, ktorej ministerstvo spravodlivosti predložilo žiadosť cudzieho orgánu o vydanie osoby do cudziny alebo v ktorej obvode bola osoba zadržaná alebo býva, o ktorej vydanie by mohol iný štát žiadať, vykoná predbežné vyšetrovanie. Účelom predbežného vyšetrovania je zistiť, či sú dané podmienky na vyslovenie prípustnosti vydania do cudziny. V konaní o vydanie do cudziny musí mať vyžiadaná osoba obhajcu.⁵⁸ Ak je to potrebné na zabezpečenie prítomnosti vyžiadanej osoby v extradičnom konaní na území Slovenskej republiky alebo na zabránenie, aby nedošlo k zmareniu účelu tohto konania, vezme ju predseda senátu krajského súdu do vydávacej väzby. Urobí tak na návrh prokurátora vykonávajúceho predbežné vyšetrovanie.⁵⁹ Po skončení predbežného vyšetrovania rozhodne súd na návrh prokurátora o prípustnosti vydania vyžiadanej osoby do cudziny a po právoplatnosti svojho rozhodnutia predloží vec ministerstvu spravodlivosti. Proti rozhodnutiu krajského súdu, ktorým bola vyslovená prípustnosť vydania, je prípustná sťažnosť prokurátora a vyžiadanej osoby len pre niektorý z dôvodov neprípustnosti vydania podľa § 501; sťažnosť má odkladný účinok. Najvyšší súd, ako súd odvolací, môže sám rozhodnúť uznesením o tom, či je vydanie prípustné alebo neprípustné.⁶⁰

Podľa § 510 Trestného poriadku vydanie osoby do cudziny povoľuje minister spravodlivosti; vydanie nepovoľí, ak krajský súd alebo najvyšší súd rozhodol, že vydanie nie je prípustné. Ak súd vyslovil, že vydanie osoby do cudziny je prípustné, môže minister spravodlivosti rozhodnúť, že vydanie vyžiadanej osoby nepovoľí z osobitných dôvodov stanovených v § 510 ods. 2.⁶¹ Ak minister spravodlivosti vydanie nepovoľí, predloží ministerstvo spravodlivosti vec generálnej prokuratúre na trestné stíhanie v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky.

Na účely tejto správy sme požiadali Ministerstvo spravodlivosti SR o informáciu ako v praxi interpretujú tú časť ustanovenia § 501 písm. b) Trestného poriadku, ktorá hovorí, že žiadateľ o azyl môže byť vydaný do cudziny v prípade opakovanej žiadosti o azyl, a či za takúto „opakovanú žiadosť o azyl“ považujú aj žiadosť, ktorú Migračný úrad nezamietol ako opakovanú, ale ju posudzuje v merite. Avšak, v ich odpovedi iba odkázali na vyššie citované ustanovenia Trestného poriadku, zdôrazňujúc, že prípustnosť vydania posudzuje súd, a že minister na účely udelenia súhlasu s extradíciou posudzuje iba prekážky vydania podľa § 510 ods. 2. Podľa tvrdení pracovníkov Procedurálneho odboru Migračného úradu, ktorí mali na starosti rozhodovanie v prípadoch žiadateľov o azyl dožiadaných na vydanie do cudziny, a s ktorými sme hovorili na účely tejto správy, sa dá konštatovať, že nič nebráni tomu, aby azylové konanie a extradičné konanie prebiehali súbežne, a že každá druhá žiadosť o azyl, ak prvá bola právoplatne rozhodnutá v merite veci, je

---

⁵⁸ § 502 Trestného poriadku

⁵⁹ § 506 Trestného poriadku

⁶⁰ § 509 Trestného poriadku

⁶¹ Ak a) je dôvodná obava, že trestné konanie v dožadujúcom štáte nezodpovedalo alebo by nezodpovedalo zásadám článkov 3 a 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd alebo trest odňatia slobody uložený alebo predpokladaný v dožadujúcom štáte by nebol vykonaný v súlade s požiadavkami článku 3 tohto dohovoru, b) je dôvodná obava, že vyžiadaná osoba by v dožadujúcom štáte bola vystavená prenasledovaniu z dôvodu jej pôvodu, rasy, náboženstva, príslušnosti k určitej národnostnej alebo inej skupine, jej štátneho občianstva alebo pre jej politické názory alebo že by sa z týchto dôvodov zhoršilo jej postavenie v trestnom konaní alebo pri výkone trestu odňatia slobody, c) vyžiadaná osoba by vzhľadom na jej vek a osobné pomery pri zohľadnení závažnosti trestného činu, z ktorého je obvinená, bola vydaním do cudziny zrejme neprimerane tvrdo postihnutá, d) za trestný čin, pre ktorý sa vydanie žiada, možno uložiť v dožadujúcom štáte trest smrti okrem prípadov, ak sa dožadujúci štát zaručí, že trest smrti nebude uložený, alebo e) dožadujúci štát žiada o vydanie na vykonanie trestu smrti.

považovaná za „opakovanú“ žiadosť o azyl na účely extradície, bez ohľadu na to, či ju Migračný úrad zamietne ako opakovanú alebo nie. Rovnaký záver môže byť vyvodený z nedávneho prípadu pána Aslana Yandieva, žiadateľa o azyl v opakovanom azylovom konaní, ktorého extradícia do Ruska bola uznaná za prípustnú zo strany súdov a na ktorú dala súhlas aj ministerka spravodlivosti, a to napriek tomu, že jeho v poradí druhá žiadosť o azyl nebola právoplatne rozhodnutá a Migračný úrad ju nezamietol ako opakovanú žiadosť, ale ju posudzuje v merite vzhľadom na podstatnú zmenu okolností prípadu.

Pán Aslan Yandiev bol žiadateľom o azyl na Slovensku. Prvú žiadosť o azyl podal v roku 2008, avšak neuviedol svoju pravú totožnosť. Nebol mu udelený azyl ani poskytnutá doplnková ochrana; rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť v novembri 2010. Druhú žiadosť o azyl podal v decembri 2010, tentokrát pod svojou skutočnou identitou a uvádzajúc nové dôvody žiadosti. Migračný úrad nezamietol jeho druhú žiadosť ako opakovanú, ale posudzoval ju v merite; toto konanie nebolo právoplatne ukončené. Počas jeho druhého azylového konania Ruská federácia zaslala žiadosť o vydanie pána Yandieva do Ruska na účel trestného stíhania. Podľa dokumentov zaslaných Ministerstvu spravodlivosti bol pán Yandiev obvinený zo závažných zločinov, vrátane zločinu terorizmu, členstva v organizovanej skupine, banditstva, niekoľkých útokov, atď. Žiadateľ bol umiestnený do väzby, kde bol pozbavený na osobnej slobode viac ako 7 rokov. V jeho prípade, azylové konanie a extradičné konanie bežali paralelne. K dnešnému dňu bolo vydaných niekoľko rozhodnutí Migračného úradu o neudelení azylu a neposkytnutí doplnkovej ochrany, a niekoľko súdnych rozhodnutí, ktorými boli rozhodnutia Migračného úradu zrušené a vec bola vrátená Migračnému úradu na ďalšie konanie. Azylové konanie doposiaľ nebolo ukončené. Súdny rozhodovali aj o prípustnosti jeho vydania. V júni 2013 Európsky súd pre ľudské práva (ESĽP) vydal predbežné opatrenie zabraňujúce vydaniu pána Yandieva do Ruskej federácie z dôvodu, že jeho vydanie by ho vystavilo hrozbe mučenia; táto prekážka však odpadla 1. Marca 2016, kedy ESĽP zamietol sťažnosť pána Yandieva⁶². ESĽP dospel k záveru, že neexistujú dôkazy o tom, že by sťažovateľ bol vystavený zlému zaobchádzaniu v prípade jeho vydania do Ruska. ESĽP tiež poukazuje na to, že záruky poskytnuté Ruskou federáciou v tomto prípade sú rovnaké ako záruky poskytnuté v obdobných prípadoch⁶³. 7. Februára 2018 Ministerka spravodlivosti dala súhlas na vydanie pána Yandieva do Ruska. 8. Februára 2018 podal právny zástupca pána Yandieva žiadosť o predbežné opatrenie na ESĽP a táto bola zamietnutá. Vo svojom stanovisku k vydaniu pána Yandieva do Ruska, Ministerstvo spravodlivosti uvádza, že „úrad Generálnej prokuratúry Ruskej federácie poskytol diplomatické záruky podľa čl. 3 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv⁶⁴“. Ministerstvo vo svojom stanovisku tiež zdôraznilo, že „pán Yandiev opakovane požiadal v SR o azyl. Jeho prvá žiadosť bola právoplatne zamietnutá v novembri 2018. Súčasne prebiehajúce (opakované) azylové konanie teda nezakladá právnu prekážku jeho vydania podľa § 501 písm. b) Trestného poriadku“. 21. Marca 2018

⁶² A.Y. proti Slovenskej republike, č. 37146/12

⁶³ Odkazujúc na prípady pána Čentieva and pána Ibragimova, ktorí boli vydaní do Ruskej federácie po tom čo na Slovensku podali neúspešné žiadosti o azyl a po tom čo ich sťažnosti na ESĽP boli zamietnuté (Chentiev v Slovakia, č. 21022/08, Ibragimov v Slovakia, č. 51946/08).

⁶⁴ Podľa týchto záruk pánovi Yandievovi garantovali spravodlivý proces v súlade s medzinárodným právom, že bude stíhaný iba za trestné činy, na ktorých stíhanie bol vydaný, a nebude vydaný do iného štátu bez predchádzajúceho súhlasu Slovenskej republiky, nebude vystavený mučeniu ani inému neľudskému zaobchádzaniu a po odpykaní si trestu mu bude umožnené opustiť územie Ruskej federácie. Na žiadosť Slovenskej republiky boli tieto záruky rozšírené o oprávnenie SR monitorovať prípad pána Yandieva po jeho vydaní do Ruska.

Ústavný súd SR rozhodol uznesením č. III ÚS 129/2018, na základe návrhu advokáta pána Yandieva, prijal sťažnosť proti porušeniu základných práv a slobôd v danom prípade na ďalšie konanie. Zároveň Ústavný súd odložil vykonateľnosť rozhodnutia Ministerky spravodlivosti, ktorým dala súhlas na vydanie pána Yandieva, až dokiaľ nebude právoplatne rozhodnuté o ústavnej sťažnosti. 2. Mája 2018 Ústavný súd zamietol sťažnosť pána Yandieva. Jeho advokát opakovane požiadaval ESĽP o predbežné opatrenie, avšak táto žiadosť bola 29. Mája 2018 zamietnutá. 21. Júna 2018 vydal Výbor OSN pre ľudské práva predbežné opatrenie, na žiadosť právneho zástupcu pána Yandieva. Nerešpektujúc toto predbežné opatrenie, Slovenská republika dňa 17. Júla 2018 vydala pána Yandieva do Ruska.

6. Národná protiteroristická legislatíva

Slovensko prijalo koncom roku 2015 tzv. „protiteroristický balíček“ ako odpoveď na teroristické útoky, ktoré sa udiali v Paríži. Novelizácie priniesli viaceré zmeny a obmedzenia, ako aj nové kompetencie pre príslušné štátne orgány, taktiež prísnejšie tresty pre ľudí odsúdených zo zločinu terorizmu. Napríklad, ak je osoba zadržaná pre podozrenie zo spáchania trestného činu, musí byť políciou či prokurátorom odovzdaná súdu v priebehu 48 hodín, alebo musí byť prepustená. V prípade osoby zadržanej pre podozrenie z terorizmu je táto doba predĺžená na 96 hodín⁶⁵. Súd môže vziať do väzby osobu obvinenú zo zločinu terorizmu bez potreby splnenia zákonných podmienok požadovaných na vzatie do väzby v iných prípadoch⁶⁶. Pri obvinení z terorizmu môže byť obvinený držaný vo väzbe v odôvodnených prípadoch až päť rokov⁶⁷. Agenda Špeciálneho trestného súdu bola rozšírená o rozhodovanie prípadov terorizmu. Zločin založenia, zosnovania, členstva v alebo podporovania teroristickej skupiny je klasifikovaný ako osobitne závažný s dolnou hranicou odňatia slobody 10 rokov, oproti predchádzajúcim 8 rokom⁶⁸. V prípade zločinu terorizmu a určitých foriem účasti na terorizme, trest odňatia slobody sa pohybuje medzi 20 a 25 rokov až po doživotie⁶⁹.

Ochrana obete bola posilnená napr. používaním video-konferenčných hovorov, aby sa vyhlo priamej konfrontácii s obvinenou osobou⁷⁰. Polícia môže vykonať prehliadky osobných vozidiel a vozidiel verejnej dopravy a ich obsahu, ak existuje podozrenie na teroristickú hrozbu⁷¹. Právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá prevádzkuje webové sídlo alebo poskytuje doménové meno, je povinná na základe príkazu súdu vydaného na základe žiadosti SIS zamedziť prevádzku webového sídla alebo prístup na doménové meno, ak takouto prevádzkou dochádza k šíreniu myšlienok podporujúcich alebo propagujúcich terorizmus, politický alebo náboženský extrémizmus, extrémizmus prejavujúci sa násilným spôsobom alebo škodlivé sektárske zoskupenia⁷².

Ako už bolo uvedené vyššie zločiny terorizmu sú postihované vysokými trestami odňatia slobody. Trestný poriadok umožňuje uložiť spoločne s trestnom odňatia slobody aj trest vyhostenia, ak to

⁶⁵ § 85 ods. 4 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestného poriadku

⁶⁶ § 71 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestného poriadku

⁶⁷ § 76a zákona č. 301/2005 Z. z. Trestného poriadku

⁶⁸ § 297 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona

⁶⁹ § 419 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona

⁷⁰ § 134 ods. 3 zákona č. 301/2005 Z.z. Trestný poriadok

⁷¹ § 23 a § 24 zákona č. 171/1993 Z.z. o policajnom zbore

⁷² § 16a ods. 1 - 6 zákona č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe

vyžaduje bezpečnosť osôb alebo majetku alebo iný verejný záujem, pričom k vyhosteniu dôjde po odpykaní si trestu odňatia slobody. Súd však nemôže uložiť trest vyhostenia z územia SR osobe, ktorej bol udelený azyl alebo jej bola poskytnutá doplnková ochrana⁷³. Zvyčajne v takých prípadoch by poskytnutá ochrana musela byť najskôr odňatá Migračným úradom (viď nižšie) a súd by pri ukladaní trestu vyhostenia mal vziať do úvahy princíp *non-refoulement* a vylučovaciu klauzulu⁷⁴.

Azylové konanie prebieha v prípade každého cudzinca, ktorý na území SR požiadal o medzinárodnú ochranu, vrátane prípadov kedy sa takýto cudzinec nachádza vo výkone trestu odňatia slobody, je vo väzbe alebo je zaistený, alebo je trestne stíhaný na slobode. Tieto konania bežia paralelne a nečaká sa na výsledok toho, ktorého konania. Dôvodné podozrenie na spáchanie zločinu terorizmu je vzaté do úvahy a vyhodnotené v azylovom konaní a má vplyv na výsledok azylového konania; môže viesť k aplikácii vylučovacej klauzuly alebo k odňatiu už udeleného azylu či poskytnutej medzinárodnej ochrany⁷⁵.

V prípade Labsi proti Slovensku⁷⁶ ESĽP rozhodol, že vyhostenie alžírkeho občana zo Slovenska do Alžírka, napriek existencii platného predbežného opatrenia vydaného ESĽP, bolo v rozpore s čl. 3, 13 a 34 Dohovoru. Sťažovateľ bol uznaný za vinného za zapojenie v teroristických činoch vo Francúzsku, bol odsúdený za 5 rokov odňatia slobody a bol vyhostený z územia Francúzska. Po jeho prepustení na slobodu v roku 2006 prišiel na Slovensko, kde požiadal o azyl celkovo tri krát, bez úspechu. Jeho odvolania, v ktorých poukazoval na riziko zlého zaobchádzania alebo uloženia trestu smrti v prípade jeho návratu do Alžírka a zdôrazňoval rodinné väzby na Slovensku, boli zamietnuté. Navyše, bol vyhodnotený ako osoba predstavujúca bezpečnostnú hrozbu pre Slovenskú republiku a pre spoločnosť. Najvyšší súd rozhodnutie potvrdil. Slovenská cudzinecká polícia mu vydala rozhodnutie o vyhostení a zákaze vstupu na 10 rokov. Po vydaní tohto rozhodnutia, alžírke orgány požiadali o jeho vydanie do Alžírka, kde bol v roku 2005 odsúdený v neprítomnosti na doživotný trest odňatia slobody za členstvo v teroristickej organizácii a za falšovanie. Bratislavský krajský súd dal súhlas na jeho vydanie do Alžírka. V roku 2008 však Najvyšší súd rozhodol, že pán Labsi nemôže byť vydaný do Alžírka z dôvodu hrozby mučenia a ESĽP vydal predbežné opatrenie, ktorým požiadal slovenské orgány, aby ho nevydali. V marci 2010 Najvyšší súd potvrdil pôvodné rozhodnutie slovenských orgánov o vyhostení pána Labsiho po tom, čo dospel k záveru, že predstavuje bezpečnostnú hrozbu pre Slovensko kvôli jeho zapojeniu v terorizme⁷⁷. ESĽP osobitne informoval slovenskú vládu, že predbežné opatrenie zostáva v platnosti až dokiaľ sa nerozhodne o podanej ústavnej sťažnosti. Napriek tomu, o tri dni neskôr bol pán Labsi vyhostený do Alžírka.

⁷³ § 61 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona

⁷⁴ § 61 ods. 2 písm. e) a f) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona

⁷⁵ Napr. § 12 ods. 2 písm. h) a písm. i), § 13 ods. 2, § 13 ods. 5, § 13c ods. 2, § 15 ods. 2 písm. g), § 15 ods. 3 a § 15b ods. 1 písm. b) zákona o azyle

⁷⁶ Sťažnosť č. 33809/08, 24. september 2012

⁷⁷ Podľa názoru Najvyššieho súdu, žiadateľovo odsúdenie vo Francúzsku 7. Apríla 2006, za zapojenie v teroristickej organizácii a jeho akceptovanie skutočnosti, že absolvoval tréning v Afganistane na narábanie so zbraňami a výbušninami, ako aj ďalšie informácie o ňom, ktoré zhromaždil Úrad pre boj proti organizovanej kriminalite, odôvodňujú záver, že žiadateľ by mohol poskytovať pomoc osobám podozrivým z členstva v teroristických skupinách operujúcich vo svete.

Odvtedy Migračný úrad nerozhodoval prípad žiadateľa o azyl, ktorý by bol podozrivý z, stíhaný za alebo obvinený z niektorého zo zločinov týkajúcich sa terorizmu⁷⁸. Ani Liga za ľudské práva sa nestretla s takýmto prípadom v praxi.

7. Zaistenie

Zákon o pobyte cudzincov upravuje administratívne zaistenie žiadateľov o azyl na Slovensku v § 88a ods. 1 a nasledujúcich. Paragraf jedna ustanovenia 88a obsahuje päť dôvodov pre zaistenie žiadateľov o azyl⁷⁹. Osobitne § 88a ods. 1 písm. d) umožňuje cudzineckej polícii zaistiť žiadateľa o azyl, ak je to potrebné **z dôvodu ohrozovania bezpečnosti štátu alebo verejného poriadku**. Avšak aj v tomto prípade platí, že zaistenie by sa malo použiť iba vtedy, ak na dosiahnutie účelu zaistenia nie je možné využiť iné menej závažné prostriedky.

Žiadateľ o azyl môže byť zaistený na čas nevyhnutne potrebný, pokiaľ trvajú dôvody podľa odseku 1. Celkový čas zaistenia žiadateľa o udelenie azylu podľa odseku 1 **nesmie presiahnuť šesť mesiacov**.

Podanie žiadosti o azyl v zaistení nezakladá dôvod na prepustenie zo zaistenia. Cudzincovi, ktorý podal v zaistení žiadosť o azyl, môže byť vydané nové rozhodnutie o zaistení podľa jedného z dôvodov uvedených v § 88a ods. 1 zákona o pobyte cudzincov. Niekedy môže trvať 60 dní, kým polícia takémuto cudzincovi vydá nové rozhodnutie o zaistení⁸⁰. Tieto dni zvyčajne cudzinecká polícia nezapočítava do maximálnej doby 6 mesiacov povolenej zákonom na zaistenie žiadateľov o azyl. Do doby, kým cudzinec nie je „prezaistený“ ako žiadateľ o azyl podľa § 88a zákona o pobyte cudzincov, zostáva umiestnený v útvere policajného zaistenia na základe pôvodného rozhodnutia o zaistení podľa § 88 zákona o pobyte cudzincov (ako štátny príslušník tretej krajiny zaistený za účelom vyhostenia alebo Dublinského transferu).

V prípade zaistenia žiadateľa o azyl z dôvodu ohrozovania bezpečnosti štátu alebo verejného poriadku, maximálna doba zaistenia je odlišná ako v iných prípadoch žiadateľov o azyl a môže byť opakovane predĺžovaná až na **18 mesiacov**⁸¹.

Žiadateľ o azyl zaistený z bezpečnostných dôvodov môže mať obmedzený prístup k rodinným príslušníkom a k ľuďom, ktorí mu poskytujú právnu pomoc. Tento prístup však nemožno výrazne obmedziť alebo znemožniť⁸².

Aj keď je zaistovanie žiadateľov o azyl na Slovensku pomerne bežné⁸³, Liga za ľudské práva sa nestretla s prípadom žiadateľa o azyl zaisteného podľa § 88a ods. 1 písm. d) zákona o pobyte

⁷⁸ Toto potvrdili rozhodovači Migračného úradu, s ktorými sme vykonali rozhovor dňa 18. apríla 2018

⁷⁹ Podľa Smernice č. 2013/33/EU Európskeho parlamentu a Rady z 26. júna 2013, ktorou sa stanovujú normy pre prijímanie žiadateľov o medzinárodnú ochranu

⁸⁰ Podľa § 12 ods. 3 zákona o azyle žiadosť o azyl môže byť zamietnutá ako zjavne neopodstatnená do 60 dní od podania žiadosti. V praxi polícia zvyčajne čaká týchto 60 dní a iba ak Migračný úrad nezamietne žiadosť ako zjavne neopodstatnenú, vydajú cudzincovi nové rozhodnutie o zaistení ako žiadateľovi o azyl. Najvyšší súd SR odsúdil túto prax; naďalej však pretrváva.

⁸¹ § 88a ods. 2 zákona o pobyte cudzincov

⁸² § 98 ods. 4 zákona o pobyte cudzincov

cudzincov. Z tohto dôvodu sme si na účely tejto správy vyžiadali poskytnutie takejto informácie od Úradu hraničnej a cudzineckej polície (UHCP). Podľa ich odpovede nezbierajú štatistické údaje podľa dôvodu zaistenia žiadateľov o azyl. Z uvedených dôvodov sme na účely tejto správy neboli schopní zhromaždiť údaje o počet žiadateľov o azyl zaistených z bezpečnostných dôvodov.

Avšak UHCP ďalej uviedlo vo svojej odpovedi, že na vyhodnotenie dôvodov na zaistenie žiadateľa o azyl podľa § 88a ods. 1 písm. d) zákona o pobyte cudzincov, je relevantné, či bola naplnená skutková podstata v súlade s definíciou podľa § 2 ods. 1 písm. l) (definícia ohrozenia bezpečnosti štátu⁸⁴) alebo písm. m) (definícia ohrozenia verejného poriadku⁸⁵) zákona o pobyte cudzincov, bez ohľadu na pôvodcu tejto informácie. Relevantným podkladom pre oddelenie cudzineckej polície je teda informácia o aktivitách namierených proti bezpečnosti Slovenskej republiky.

Kde je dôvodom na zaistenie z bezpečnostných dôvodov utajovaná informácia podľa zákona o ochrane utajovaných skutočností, takáto informácia nie je dostupná účastníkovi konania, ani jeho právnomu zástupcovi. Ostatné podklady rozhodnutia sú dostupné účastníkovi konania alebo jeho právnomu zástupcovi v súlade s ustanoveniami Správneho poriadku.

8. Právna pomoc

Centrum právnej pomoci (ďalej len „CPP“), ktoré je štátnou rozpočtovou organizáciou napojenou na rozpočet Ministerstva spravodlivosti SR⁸⁶, poskytuje na základe zákona bezplatnú právnu pomoc žiadateľom o azyl na území SR v odvolacom konaní, avšak nie v konaní na prvom stupni. Na základe uvedeného zákona, každý žiadateľ o azyl má právo, bez ohľadu na jeho umiestnenie v otvorenom tábore alebo v zaistení, v prípade negatívneho rozhodnutia o jeho žiadosti o azyl, požiadať CPP o bezplatné právne zastúpenie na súdoch.

Bezplatná právna pomoc pre žiadateľov o azyl je inak na Slovensku zvyčajne poskytovaná mimovládnyimi organizáciami na projektovej báze. V súčasnosti má Liga za ľudské práva trojročný projekt podporený z fondu AMIF, na základe ktorého poskytuje bezplatnú právnu pomoc žiadateľom o azyl v azylovom konaní na prvom stupni, ako aj v následnom odvolacom konaní. Národný AMIF projekt však v rámci výzvy explicitne vylúčil ako príjemcov právnej pomoci zaistených žiadateľov o azyl, čo ich diskriminuje v porovnaní so žiadateľmi o azyl, ktorí sa nenachádzajú v zaistení. Liga za ľudské práva má len obmedzené finančné prostriedky, aby pokryla túto medzeru, čo vzbudzuje vážne obavy, pokiaľ ide o prístup zaistených žiadateľov o azyl k právnej pomoci v konaní na prvom stupni.

---

⁸³ V roku 2017 46 žiadateľov o azyl bolo zaistených z celkového počtu 166 podaných žiadostí o azyl

⁸⁴ Ohrozením bezpečnosti štátu sa rozumie *“konanie osoby, ktorým ohrozuje demokratický poriadok, zvrchovanosť, územnú celistvosť alebo nedotknuteľnosť hraníc štátu, alebo konanie osoby, ktorým porušuje základné práva a slobody, ktorými sú chránené životy a zdravie osôb, majetok a životné prostredie”*.

⁸⁵ Ohrozením verejného poriadku sa rozumie *“porušenie alebo ohrozenie záujmu chráneného zákonom týkajúceho sa základných ľudských práv a slobôd, ochrany maloletých a iných zraniteľných osôb alebo opakované porušovanie záujmu chráneného zákonom týkajúceho sa riadneho výkonu verejnej správy, životného prostredia, verejného poriadku alebo občianskeho spolunažívania”*.

⁸⁶ Na základe zákona č. 327/2005 Z. z. poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi

Okrem toho, žiadatelia o azyl majú možnosť zvoliť si akéhokoľvek iného právneho zástupcu v konaní na svoje vlastné náklady. V odvolacom azylovom konaní takýto právny zástupca, ak nie je právnikom CPP ani MVO, musí byť advokátom registrovaným v Slovenskej advokátskej komore.

9. Záver a odporúčania

Tak zákon o azyle, ako aj zákon o pobyte cudzincov obsahujú viaceré sekuritizačné elementy⁸⁷ a oprávňujú správne orgány rozhodujúce o azyle, povolení na pobyt a o administratívnom vyhostení, vydať negatívne rozhodnutie bez odôvodnenia, iba s uvedením, že ide o bezpečnostný záujem Slovenskej republiky; stanovisko SIS (alebo Vojenského spravodajstva alebo inej relevantnej inštitúcie) ak obsahuje utajovanú informáciu, nie je dostupné pre samotného žiadateľa (o azyl, či pobyt) ani pre jeho právneho zástupcu⁸⁸. V azylovom konaní, ako aj v iných konaniach s cudzincami, vrátane konania o udelenie štátneho občianstva⁸⁹, je daná očividná priorita verejnému záujmu spočívajúcemu v ochrane bezpečnosti štátu, ktorá však často protirečí individuálnym právam žiadateľa.⁹⁰ Vychádzajúc z analyzovaných rozsudkov väčšine sudcov rozhodujúcich v azylových veciach postačuje na súdny prieskum rozhodnutia správneho orgánu a na ochranu práv účastníka konania, ak utajovaná informácia poskytnutá SIS (alebo inou inštitúciou) je dostatočne konkrétna a ak má sudca možnosť sa s ňou oboznámiť. Avšak, existuje viacero rozsudkov v prípadoch súdneho prieskumu negatívnych rozhodnutí vydaných podľa zákona o pobyte cudzincov a jeden prípad neudelenia štátneho občianstva, kedy súdy identifikovali rozpor práv účastníka konania, ak tento nebol informovaný aspoň o podstate „obvinení“ voči nemu. Napriek týmto rozsudkom, na úrovni správneho konania, Liga za ľudské práva nemá informáciu o tom, že by existovala prax poskytovať účastníkovi prístup aspoň k takejto „podstate“ informácií vedených proti nemu.⁹¹ Očakávané rozhodnutie Ústavného súdu SR v spojených veciach ÚS 15/2017 a ÚS 8/2016⁹² bude v tomto smere kľúčové. Navyše, na základe platnej a účinnej novely zákona o azyle došlo k zmene, podľa ktorej si Migračný úrad na posúdenie žiadosti o azyl okrem stanoviska SIS žiada už aj stanovisko Vojenského spravodajstva a obe tieto stanoviská obsahujú aj súhlas alebo nesúhlas s udelením azylu alebo

---

⁸⁷ Napr. Cudzinec, na preukázanie svojej bezúhonnosti, musí predložiť k žiadosti o pobyt výpis z registra trestov štátu, ktorého je štátnym príslušníkom, a štátu, v ktorom sa štátny príslušník tretej krajiny v posledných troch rokoch zdržiaval viac ako 90 dní počas šiestich po sebe nasledujúcich mesiacoch. Netoleruje sa spáchanie akéhokoľvek úmyselného trestného činu. Migračný úrad a cudzinecká polícia majú povinnosť vyžiadať si stanovisko SIS a Vojenského spravodajstva.

⁸⁸ Advokát môže požiadať vedenie SIS o prístup k takejto informácii, avšak prax ukazuje, že SIS vo všeobecnosti súhlas na oboznámenie sa s informáciou advokátom neudeľuje; nemáme informáciu o žiadnom prípade, kedy by oboznámenie v takejto azylovej či pobytovej veci umožnili.

⁸⁹ Podľa zákona o štátnom občianstve, § 8a ods. 4: *“Ministerstvo si vyžiada od dotknutého štátneho orgánu oznámenie, či sa proti žiadateľovi vedie trestné stíhanie, vydávacie konanie, konanie o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu, konanie o jeho administratívnom vyhostení alebo konanie o odňatie azylu. Ak sa takéto konanie proti žiadateľovi vedie, ministerstvo preruší konanie o udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky...”*

⁹⁰ Právo na spravodlivý process, právo na súdnu ochranu, právo na účinný opravný prostriedok, právo na ochranu rodinného a súkromného života, právo na vyjadrenie sa k podkladom rozhodnutia, princíp rovnosti zbraní v konaní, atď.

⁹¹ Zuzana Številová, Právo versus kontrola (*Law versus control*) prezentované na seminári českého ombudsmana 28. marca 2013, publikované v „Postavenie cudzincov – vybrané právne problémy“

⁹² Rozhodnutie sa bude týkať toho či § 52 ods. 2 zákona o azyle a § 120 ods. 2 zákona o pobyte cudzincov sú v súlade s Ústavou a Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd

s poskytnutím doplnkovej ochrany.⁹³ Táto posledná novela zákona vzbudzuje vážne obavy v tom zmysle, že sa v praxi môže vlastne prenášať rozhodovacia právomoc na SIS, či Vojenské spravodajstvo v prípadoch, kedy voči žiadateľovi majú informácie utajovaného charakteru, keďže ich stanovisko po novom obsahuje aj súhlas / nesúhlas s udelením ochrany.

Na základe zistení nášho výskumu navrhujeme tieto odporúčania:

- ✓ Ustanovenia zákona o azyle a zákona o pobyte cudzincov⁹⁴, ktoré umožňujú správnym orgánom vydať rozhodnutie bez odôvodnenia, by mali byť uznané za protiústavné a porušujúce základné procesné práva žiadateľa a mali by byť v oboch predpisoch zrušené
- ✓ Žiadateľ a jeho právny zástupca by mali byť informovaní aspoň o podstate „obvinení“ proti žiadateľovi, aby mohol tento účinne hájiť svoje práva v konaní
- ✓ Mala by existovať väčšia harmonizácia na úrovni EÚ zakotvujúca (minimálne) podmienky, na základe ktorých by žiadateľ o azyl mohol byť považovaný za osobu predstavujúcu bezpečnostnú hrozbu pre štát, vrátane definícií relevantných pojmov⁹⁵
- ✓ Princíp *non-refoulement* (nenavrátania) by mal byť znovu zakomponovaný do zákona o azyle a Migračný úrad by mal byť znovu správnym orgánom zodpovedným za vyhodnotenie prekážok vyhostenia neúspešného žiadateľa o azyl na základe dostupných informácií o krajine pôvodu
- ✓ Rozhodovacia právomoc Migračného úradu by mala byť jednoznačne zachovaná vo všetkých azylových veciach, vrátane prípadov, kedy SIS či Vojenské spravodajstvo vydajú negatívne stanovisko; SIS ani Vojenské spravodajstvo by nemali mať právo udeliť súhlas alebo nesúhlas s udelením medzinárodnej ochrany
- ✓ V prípadoch žiadateľov o azyl by zaistenie malo byť vždy krajným riešením; rodiny s maloletými deťmi by nemali byť umiestňované v zaistení, a cudzinecká polícia by nemala čakať 60 dní po tom, čo zaistený cudzinec podá žiadosť o azyl, ale by mala prehodnotiť potrebu pokračujúceho zaistenia žiadateľa o azyl okamžite po tom, čo podá žiadosť o azyl v útvare policajného zaistenia
- ✓ Zaistení žiadateľa o azyl by nemali byť diskriminovaní pokiaľ ide o prístup k právnej pomoci a zastúpeniu v konaní na prvom stupni a mali by mať k takémuto zastúpeniu rovnaký prístup ako žiadatelia o azyl, ktorí nie sú zaistení (napr. na základe právnej pomoci poskytovanej cez projekt AMIF)
- ✓ Mala by sa zákonom obmedziť maximálna doba trvania vydávacej väzby
- ✓ Na účely extradície by za „opakovanú žiadosť o azyl“ mala byť považovaná iba taká žiadosť o azyl, ktorú Migračný úrad zamietne na základe princípu *res iudicata* (už rozhodnutej veci), a ktorú teda ďalej neposudzuje v merite veci

---

⁹³ § 19a ods. 9 zákona o azyle

⁹⁴ § 52 ods. 2 zákona o azyle a § 120 ods. 2 zákona o pobyte cudzincov

⁹⁵ Toto je odporúčanie zo strany rozhodovačov Migračného úradu, s ktorými sme vykonali rozhovor

- ✓ Súdny rozhodujúce v trestných veciach o uložení trestu vyhostenia by mali vždy rozhodnúť aj o tom, do akej krajiny má byť cudzinec vyhostený, rešpektujúc pritom princíp *non-refoulement*